

Kapucijnenvoer 22, Leuven

Programma van Maatregelen

Auteur:

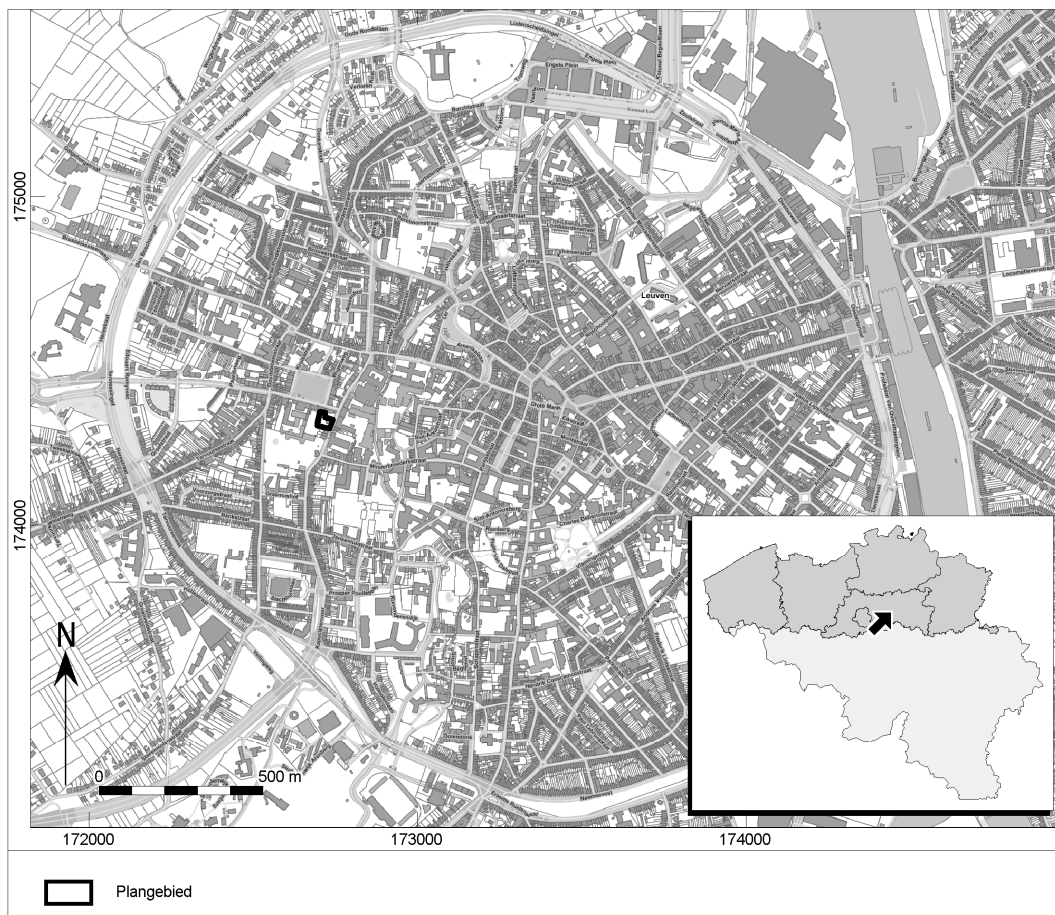
A. Schoups (veldwerkleider)

Autorisatie:

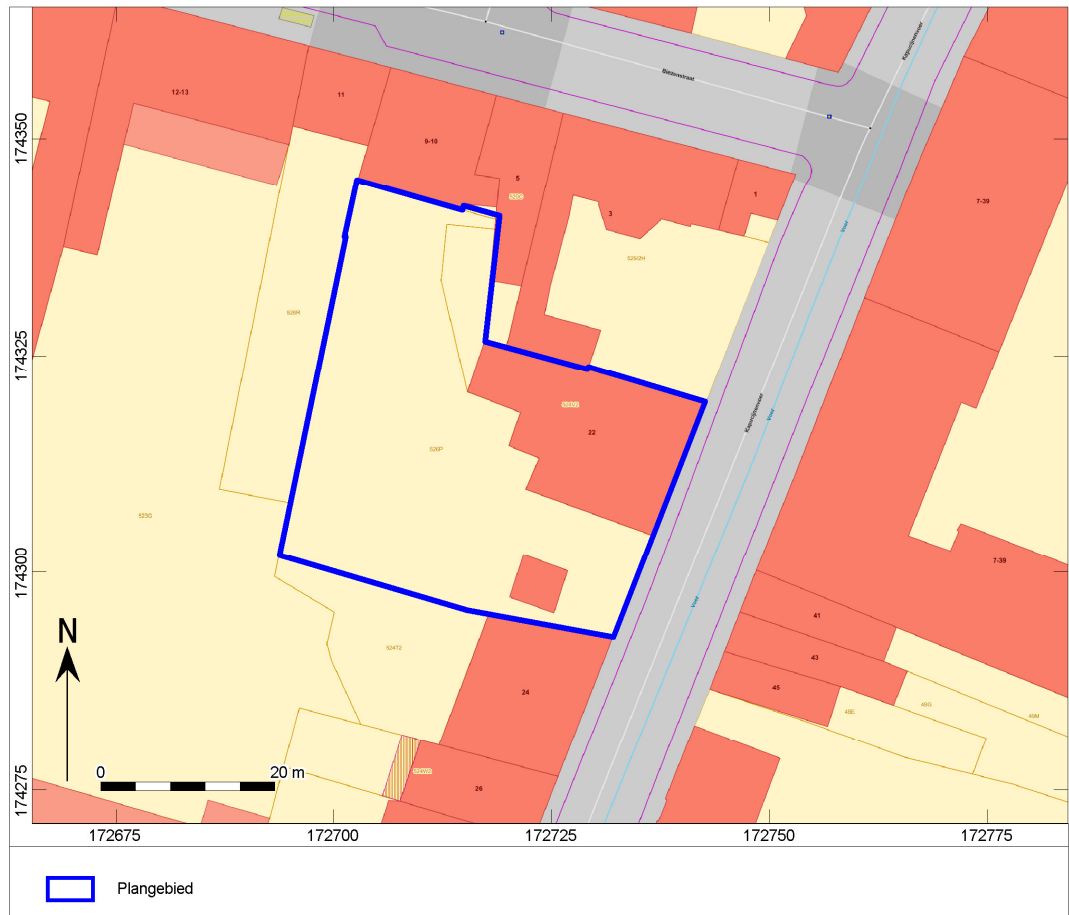
X. Alma (OE/ERK/Archeoloog/2016/00094)

1 Inleiding

In opdracht heeft Vlaams Erfgoed Centrum in juli 2017 een archeologienota opgesteld naar de archeologische waarde van de locatie Kapucijnenvoer 22 te Leuven (afb. 1 en 2). De archeologienota bestaat uit een bureauonderzoek en is uitgevoerd naar aanleiding van de voorgenomen restauratie en uitbreiding van een beschermde woning met tuin.

Afb. 1. Locatiekaart van het plangebied.

Afb. 2. Aanduiding van het uit te voeren archeologisch onderzoek op het plan van de bestaande toestand op het terrein.

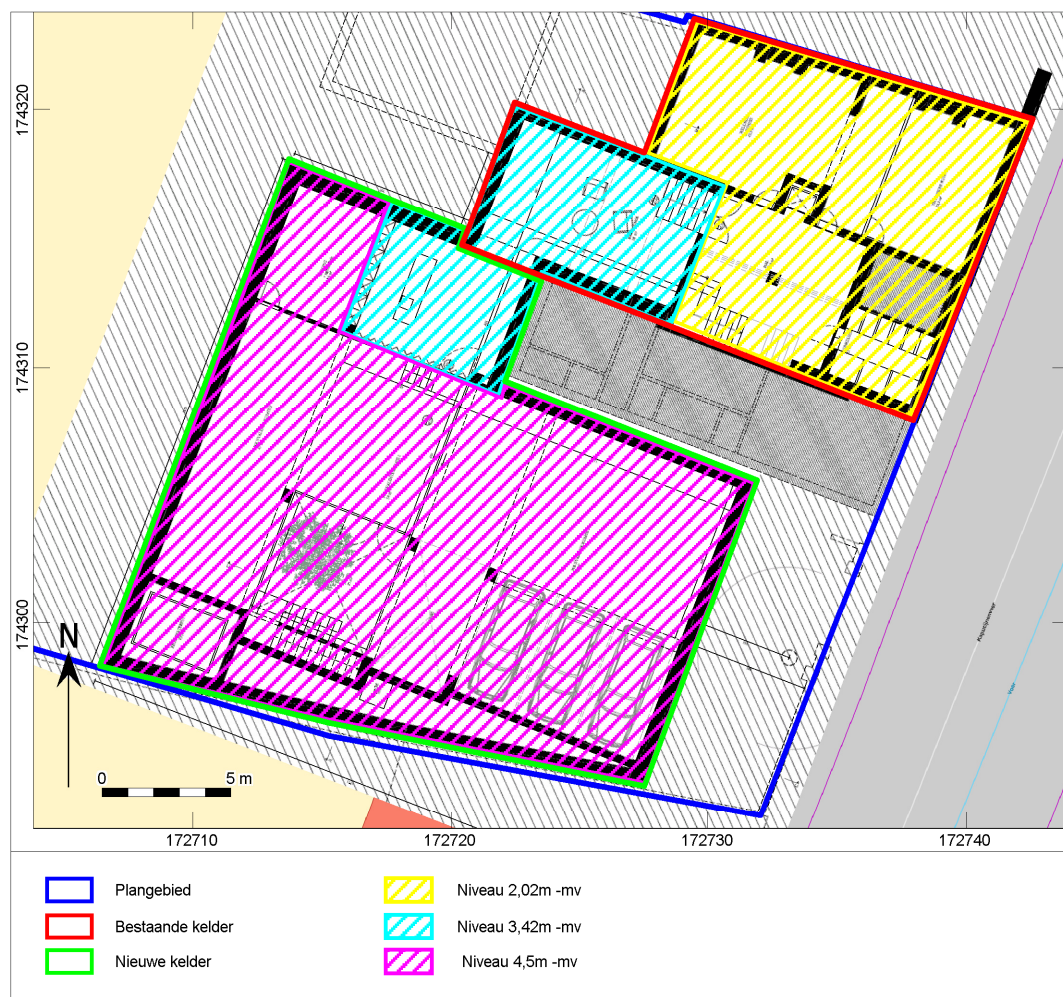
2 Aanleiding van het onderzoek

Het doel van de geplande werken is om de beschermde woning met tuin aan de Kapucijnenvoer 22 te restaureren en uit te breiden. De bestaande kelder zal onder andere verlaagd en uitgebreid worden met een polyvalente ruimte en garage. Er wordt ook een nieuwbouw gepland in het zuiden van het plangebied.

Afb. 3. Overzicht van de geplande situatie niveau 0.

De kelder onder de bestaande woning zal maximaal verlaagd worden (afb. 4). De onderkant van de huidige vloerplaat bevindt zich op een diepte van ongeveer 1,25m –mv. De bestaande funderingen reiken vermoedelijk tot 2,5m –mv. De bedoeling is om de vloerplaat te verlagen, zodat de onderkant van de vloerplaat tot een diepte van ongeveer 2,5m –mv reikt. Het loopoppervlak komt hierdoor op een diepte van ongeveer 2,02m –mv te liggen. De ruimte die naar het westen toe uitsteekt (afb. 4) is echter een uitzondering. Deze kamer vormt een overgang naar de nieuwe ondergrondse garage. Hierdoor zal de onderkant van de vloerplaat tot een diepte van ongeveer 3,9m –mv reiken. Het loopoppervlak in deze ruimte zal op een diepte van ongeveer 3,42m –mv komen te liggen. Via deze ruimte kan de nieuw aan te leggen ondergrondse ruimte betreden worden. De eerste ruimte zal hetzelfde niveau krijgen. De overige ruimtes in de nieuwe ondergrondse structuur zullen dieper gelegen zijn. In deze ruimtes zal de onderzijde van de vloerplaat tot een diepte van ongeveer 5m reiken. Het loopoppervlak zal op een diepte van ongeveer 4,5m –mv komen te liggen. Rondom het nieuwe keldervolume wordt een palenwand voorzien als fundering. Deze palen zullen 45cm dik zijn en tot een diepte van 15m –mv reiken.

Afb. 4. Grondplan van de kelder met aanduiding van de verschillende niveaus.

Het bestaande gebouw in het noorden van het plangebied wordt enkel gerestaureerd. In het zuiden van het plangebied, boven de ondergrondse garage, komt de nieuwbouw te liggen (afb. 3). Dit gebouw zal vier verdiepingen tellen. Op het gelijkvloers worden een technische ruimte en een trappenhuis aangelegd. Ten noorden van deze ruimtes worden drie overdekte autostaanplaatsen voorzien. Op de overige verdiepingen, die ook boven de autostaanplaats uitkomen, worden studentenkamers gepland.

De nieuwe riolering komt binnen het volume van de bestaande woning en boven de dakplaat van het keldervolume te liggen. Er worden dus geen bijkomende bodemingrepen gepland in functie van de aanleg van de riolering. De diepte van de nieuwe riolering, buiten de bestaande woning, zal maximaal 50cm -mv bedragen, terwijl de kelderruimte hier tot minstens 3,9m -mv zal reiken.

De zone boven het nieuwe ondergrondse volume zal verhard worden. Daarnaast wordt er centraal in het plangebied nog een koer aangelegd (afb. 3), die deels boven de nieuwe kelderruimte zal liggen. Deze koer wordt via een pad verbonden met de verhardingen in het oosten van het plangebied. De verhardingen zullen tot een diepte van ongeveer 40cm -mv reiken.

De consequentie van de voorgenomen ingreep kan zijn dat eventuele aanwezige waardevolle archeologische resten in de ondergrond worden aangetast.

3 Resultaten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem

Het plangebied is binnen het centrum van Leuven gelegen en bevindt zich in een vastgestelde archeologische zone. Het is gelegen buiten de eerste stadsomwalling aan de Kapucijnenvoer. Rond 1356 werd een tweede omwalling aangelegd, waardoor ook het plangebied binnen de stadsomwalling kwam te liggen. In 1895-1896 werd de woning Goffaerts opgetrokken in het noordoosten van het plangebied. De toenmalige woning werd grotendeels onderkelderd. Tussen de koer ten zuiden van de woning en de grote tuin in het westen van het plangebied werd een atelier aangelegd. Dit atelier werd in 1929 gesloopt om plaats te maken voor een uitbreiding van de woning. De gelijkvloerse verdieping werd namelijk naar het zuiden toe uitgebreid. In 1958 kwam het gebouw in de handen van de Zusters van Liefde en werd het gelijkvloers naar het westen uitgebreid. Op 29 februari 2016 werd deze woning geklasseerd als een beschermd monument.

Voor 1356 was het plangebied dus op ongeveer 133m meter buiten de stadomwalling gelegen. Het is niet duidelijk of het plangebied in deze periode bebouwd was, maar bewoning of de aanwezigheid van een nijverheid kunnen niet uitgesloten worden. In de omgeving zouden in de 13de eeuw reeds verschillende brouwerijen gelegen zijn. Uit deze periode kunnen dus mogelijk sporen van bewoning of van een nijverheid aanwezig zijn.

Vanaf 1356 kwam het plangebied binnen de stadsomwalling te liggen. Uit de historische kaarten kan opgemaakt worden dat het plangebied op het einde van de 16de eeuw en in de 17de eeuw niet bebouwd was. Het gebied was toen vermoedelijk in gebruik als (klooster)tuin. In 1618 werd ten zuiden van het plangebied een kapucijnenklooster aangelegd. Mogelijk behoorde het plangebied in die periode tot het klooster en kunnen er mogelijk resten zoals (afval)kuilen, waterputten en dergelijke aangetroffen worden.

Vanaf de 18de eeuw lijken de straten rondom het plangebied dichter bebouwd te raken. Indien het plangebied voordien tot het klooster behoorde, is dat vanaf de 18de eeuw mogelijk niet meer het geval. Op de Villaretkaart zijn twee gebouwen zichtbaar binnen het plangebied, maar deze zijn opnieuw verdwenen op de Ferrariskaart. Op de Ferrariskaart lijkt het plangebied opnieuw in gebruik als tuin. Een deel van het gebouw ten noorden van het plangebied is echter binnen het plangebied gelegen. Mogelijk behoorde het gebied dus tot een erf van een woning aan de Kapucijnenvoer of de Biezenstraat. Er kunnen dus mogelijk sporen van bebouwing aanwezig zijn uit deze periode, maar ook sporen in verband met een achtererf, zoals water- en/of beerputten, kuilen, afvalputten en dergelijke.

Op de topografische kaart uit 1873 is er een gebouw zichtbaar in het westen van het plangebied. In het noorden is echter geen gebouw meer gelegen. Vanaf de topografische kaart uit 1904 is de woning Goffaerts zichtbaar. Verder zijn er in het noordwesten en in het zuiden nog kleinere gebouwen zichtbaar. Het zuidelijke gebouw is mogelijk het atelier horende bij de woning Goffaerts. Uit de 19de eeuw kunnen dus funderingsresten verwacht worden binnen het plangebied.

De meerderheid van de meldingen uit de centrale archeologische inventaris bevinden zich binnen de eerste stadsomwalling. Een deel van deze meldingen gaat over reeds uitgevoerde archeologische onderzoeken. Deze onderzoeken leverden resten en sporen van de Bronstijd tot en met de Nieuwste Tijd op. Ook binnen het plangebied kunnen eventuele archeologische resten vanaf de Bronstijd dus niet uitgesloten worden. Buiten de eerste stadsomwalling bevindt zich een melding op ongeveer 118m ten noorden van het plangebied. Hier werden tijdens een mechanische prospectie verschillende Laat-Middeleeuwse graven aangetroffen. Momenteel bevindt zich op deze locatie de Sint-Jacobskerk.

De bodem binnen het plangebied is reeds op enkele plaatsen verstoord (afb. 3). Ter hoogte van het bestaande gebouw is de bodem verstoord door de aanleg van de kelder en de funderingen. De vloerplaat van de kelder reikt tot 1,25m –mv, terwijl de funderingen vermoedelijk tot een diepte van 2,5m –mv reiken. Ten zuiden van de woning is een verharde zone gelegen. Deze reikt tot een diepte van ongeveer 20cm –mv. In het zuiden van het gebied is een kleine structuur gelegen, namelijk een carport. Hier dient rekening gehouden te worden met een bodemverstoring tot minstens 20cm –mv. De exacte ligging van de riolering is niet gekend, maar deze zou op een diepte van 80cm –mv gelegen zijn. Volgens de resultaten van een geotechnisch onderzoek werd de bodem ter hoogte van de sonderingen reeds tussen 1,20 en 1,66m –mv geroerd.

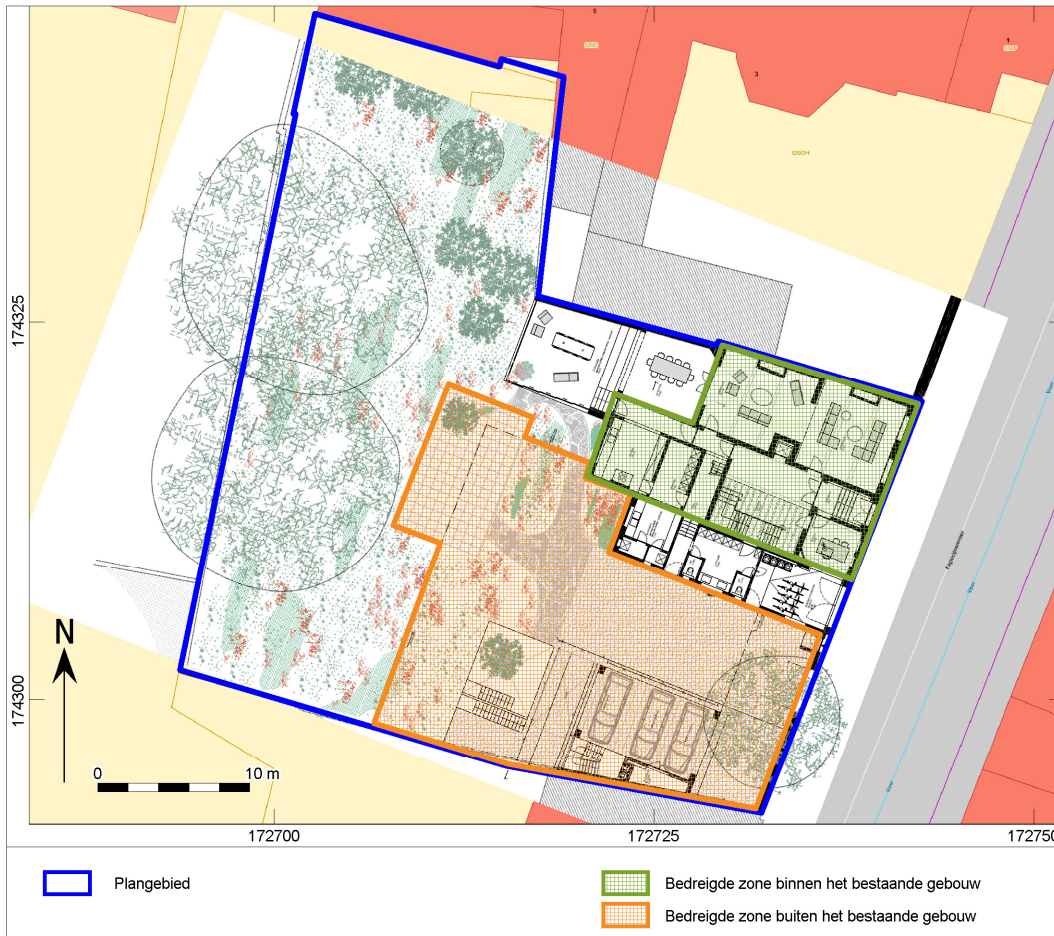
4 Gemotiveerd advies over het al dan niet nemen van maatregelen

Het doel van de geplande werken is om de kelder van de woning Goffaerts te verdiepen en uit te breiden. De bestaande woning zal ook gerenoveerd worden en in het zuiden van het plangebied wordt een nieuwbouw gepland. De vloerplaat van de bestaande kelder zal verlaagd worden van 1,25m –mv naar 2,5m –mv. In het zuidwesten van de woning wordt de vloerplaat naar een diepte 3,9m –mv verlaagd. Dit wordt namelijk de overgang naar de nieuwe ondergrondse ruimte met een vloerplaat tot 5m –mv. Rondom het nieuwe keldervolume wordt een palenwand voorzien als fundering. Deze palen zullen 45cm dik zijn en tot een diepte van 15m –mv reiken. De nieuwbouw komt in het zuiden van het plangebied te liggen, boven de nieuwe ondergrondse ruimte. Er zullen geen bijkomende bodemingrepen gebeuren voor de aanleg van de nieuwe riolering, deze komt namelijk binnen de bestaande woning te liggen of boven de dakplaat van het keldervolume. Er wordt een verharde zone voorzien boven het nieuwe ondergrondse volume. Verder wordt centraal binnen het plangebied een koer voorzien. Deze zal via een pad verbonden worden met de verharde zone boven de ondergrondse ruimte. De verhardingen zullen tot een diepte van 40cm –mv reiken.

Uit de resultaten van het bureauonderzoek blijkt dat binnen het plangebied archeologische resten en sporen verwacht kunnen worden uit de Middeleeuwen en de Nieuwe Tijd. Het gaat voornamelijk over resten die in verband kunnen staan met bewoning, nijverheid, een kloostertuin en/of een achtererf. Een vervolgonderzoek zou alvast duidelijkheid kunnen opleveren over de exacte functie van het plangebied tijdens deze periodes. Archeologische resten en sporen uit de periodes vanaf het Neolithicum kunnen ook niet uitgesloten worden op basis van de resultaten van eerdere archeologische onderzoeken in de omgeving van het plangebied. Eventuele resten uit het Laat-Paleolithicum en het Mesolithicum worden niet meer verwacht. Deze resten manifesteren zich namelijk als een spreiding van vondsten zonder een sporenniveau en aangezien de bodem reeds tot minstens 1,2m –mv verstoord werd volgens de resultaten van het geotechnisch onderzoek, is het onwaarschijnlijk dat deze resten nog in situ aanwezig zijn.

Op afbeelding 5 werden twee zones aangeduid waarbinnen eventuele archeologische resten bedreigd worden. In de zone binnen de bestaande woning wordt het bodemarchief bedreigd door het verdiepen van de bestaande kelder. Door de aanleg van de reeds bestaande kelder kan er echter van uitgegaan worden dat de bodem op deze locatie reeds dermate verstoord werd, dat eventuele resten en sporen mogelijk niet meer intact aanwezig zullen zijn. De oppervlakte van deze ruimte bedraagt ook amper 190m². Gezien de bestaande verstoring en de kleine oppervlakte kan de verwachte kenniswinst gering ingeschat worden. Aangezien de woning blijft behouden, wordt de uitvoering van eventuele vervolgonderzoeken ook bemoeilijkt, waardoor de kosten mogelijk hoger zullen liggen. Hierdoor kan er gesteld worden dat verder onderzoek binnen de bedreigde zone binnen de bestaande woning kosten baten technisch niet interessant is. Het Vlaams Erfgoed Centrum adviseert daarom de vrijgave van deze zone.

Een tweede zone, met een oppervlakte van ongeveer 457m², bevindt zich net buiten de bestaande bebouwing (afb. 5). In deze zone wordt een proefsleuvenonderzoek geadviseerd. Op deze manier kan gekeken worden of er archeologische sporen en/of funderingsresten aanwezig zijn en hoe deze zich concentreren over het plangebied.

Afb. 5. Aanduiding van de bedreigd zones binnen het plangebied.

4.1 Volledigheid van het onderzoek

De archeologienota bestaat enkel uit een bureaustudie. Er wordt geopteerd voor een uitgesteld traject aangezien een deel van het plangebied nog verhard is en verdere onderzoeken momenteel nog niet mogelijk zijn.

Op basis van het bureauonderzoek worden archeologische resten uit de Middeleeuwen en de Nieuwe Tijd verwacht binnen het plangebied. Archeologische resten vanaf het Neolithicum kunnen ook niet uitgesloten worden. Hierdoor wordt een proefsleuvenonderzoek geadviseerd binnen een deel van het plangebied. Verder onderzoek binnen de zone binnen de bestaande woning wordt kosten baten technisch niet interessant geacht en verder wordt het plangebied niet bedreigd door de geplande werken. Waardoor de rest van het plangebied vrijgegeven kan worden.

Gezien de geringe verwachting aan in situ resten uit het Laat-Paleolithicum en het Mesolithicum wordt de kenniswinst ten gevolge van een landschappelijk bodemonderzoek gering ingeschat. Verkennend of waarderend booronderzoek zal te weinig extra informatie opleveren om een beeld te kunnen vormen van de aanwezigheid van- en de aard van eventuele archeologische sporen.

Aan de hand van het proefsleuvenonderzoek kan gekeken worden of er archeologische sporen aanwezig zijn en hoe deze zich concentreren over het plangebied. Indien er geen archeologische resten worden aangetroffen of indien er archeologische resten worden aangetroffen welke niet tot kennisvermeerdering zullen leiden, kan het plangebied na het proefsleuvenonderzoek worden vrijgegeven voor de geplande werken.

Indien er wel archeologische sporen worden aangetroffen welke tot kennisvermeerdering kunnen leiden, dient er aan de hand van het proefsleuvenonderzoek een plan gemaakt te worden voor een vlakdekkende

opgraving. Indien niet in het gehele plangebied archeologische sporen zijn aangetroffen, kunnen er aan de hand van de resultaten van het proefsleuvenonderzoek zones worden aangeduid welke dienen te worden opgegraven. Na de eventuele vlakdekkende opgraving kan het gebied worden vrijgegeven voor de geplande werken.

5 Programma van maatregelen voor uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem

5.1 Administratieve gegevens

Uitgevoerde fasen binnen archeologienota:	Bureauonderzoek
Aanleiding:	Restauratie en uitbreiding van een beschermde woning met tuin.
Locatie:	Kapucijnenvoer 22
Plaats:	Leuven
Gemeente:	Leuven
Provincie:	Vlaams-Brabant
Kadastrale gegevens:	Gemeente Leuven, afdeling 4, sectie E, nummers 526p en 524v ² .
Diepte bodemverstoring	Maximum 5 m –mv
Coördinaten (<i>bounding box</i> ; <i>Lambertcoördinaten</i> (<i>EPSG:31370</i>))	172.702,8 / 174.345,4 172.693,8 / 174.302,1 172.731,9 / 174.292,8 172.742,4 / 174.319,7 172.717,3 / 174.327,1 172.718,9 / 174.340,9

5.2 Vraagstelling en onderzoeksdoelen

Aan de hand van het proefsleuvenonderzoek kan gekeken worden of er archeologische sporen aanwezig zijn en hoe deze zich concentreren over het plangebied.

Ten behoeve van het proefsleuvenonderzoek zijn de volgende onderzoeksvragen geformuleerd:

- Welke zijn de waargenomen horizonten in de bodem, beschrijving + duiding?
- Waardoor kan het ontbreken van een horizont verklaard worden?
- Zijn er sporen aanwezig? Zo ja, geef een beknopte omschrijving.
- Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen?
- Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Kan op basis van het sporenbestand in de proefsleuven een uitspraak worden gedaan over de aard en omvang van occupatie?
- Zijn er indicaties (greppels, grachten, lineaire paalzettingen, ...) die kunnen wijzen op een inrichting van een erf/nederzetting?
- Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van funeraire contexten? Zo ja;
  - Hoeveel niveaus zijn er te onderscheiden?
  - Wat is de omvang?
  - Komen er oversnijdingen voor?
  - Wat is het, geschatte, aantal individuen?
- Wat is de relatie tussen de bodem en de archeologische sporen?
- Wat is de relatie tussen de bodem en de landschappelijke context (landschap algemeen, geomorfologie, ...)?
- Is er sprake van één of van meerdere archeologische niveaus? Zo ja, wat is de diepteligging van de niveaus en aan welke periodes zijn die toe te schrijven?
- Is er een bodemkundige verklaring voor de gedeeltelijke afwezigheid van archeologische sporen? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?
- Kunnen archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte en functie afgebakend worden (incl. de argumentatie)?
- Zijn er muur- of funderingsresten aanwezig? Wat zijn de kenmerken van de funderingen (maatvoering baksteen, funderingswijze)? Wat is de veronderstelde ouderdom van eventuele muurresten of funderingen? Zijn er aanwijzingen voor bouwfaseringen? Wat is de diepteligging van de funderingen?
- Zijn er sporen die kunnen aantonen dat het plangebied deel uitgemaakt heeft van de erven van de aansluitende 18de-eeuwse bebouwing? Om welk type sporen gaat het en wat is de datering ervan?

- Zijn er sporen die kunnen aantonen dat het plangebied ooit deel heeft uitgemaakt van het voormalige kapucijnenklooster (bijvoorbeeld als kloostertuin)? Om welk type sporen gaat het en wat is de datering ervan?
- Zijn er sporen die bebouwing kunnen aantonen uit de periode voordat het plangebied werd opgenomen binnen de stadsomwalling? Om welk type sporen gaat het en wat is de datering ervan?
- Welke informatie levert vondstmateriaal op? En indien vondstmateriaal is aangetroffen, kan het gerelateerd worden aan de veronderstelde bebouwing? Wat zijn de mogelijkheden van het vondstmateriaal met betrekking tot verdere analyse, al dan niet bij een vervolgonderzoek?
- Wat is de vastgestelde en verwachte bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats?
- Wat is de waarde van elke vastgestelde archeologische vindplaats?
- Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle archeologische vindplaatsen?
- Welke vraagstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant?

5.3 Onderzoekstechnieken en -methoden en -strategieën

5.3.1 Proefsleuvenonderzoek

Om een betrouwbaar beeld te kunnen vormen van de aanwezige archeologie binnen het onderzoeksgebied, zal een oppervlakte van ongeveer 12,5% worden onderzocht door middel van proefsleuven. Er is gekozen voor dit percentage omdat op die manier genoeg oppervlakte onderzocht kan worden om een goede archeologische verwachting te bekomen van het plangebied. Verder concentreren de proefsleuven zich op de gebieden waar de archeologische verwachting het grootste is. Het proefsleuvenonderzoek dient alleen om een beter grip te krijgen op de archeologische verwachting. Indien er archeologie aanwezig blijkt te zijn, dient een vervolgonderzoek plaats te vinden in de vorm van een vlakdekkende opgraving in de zones waar uit het proefsleuvenonderzoek archeologische resten aanwezig blijken te zijn.

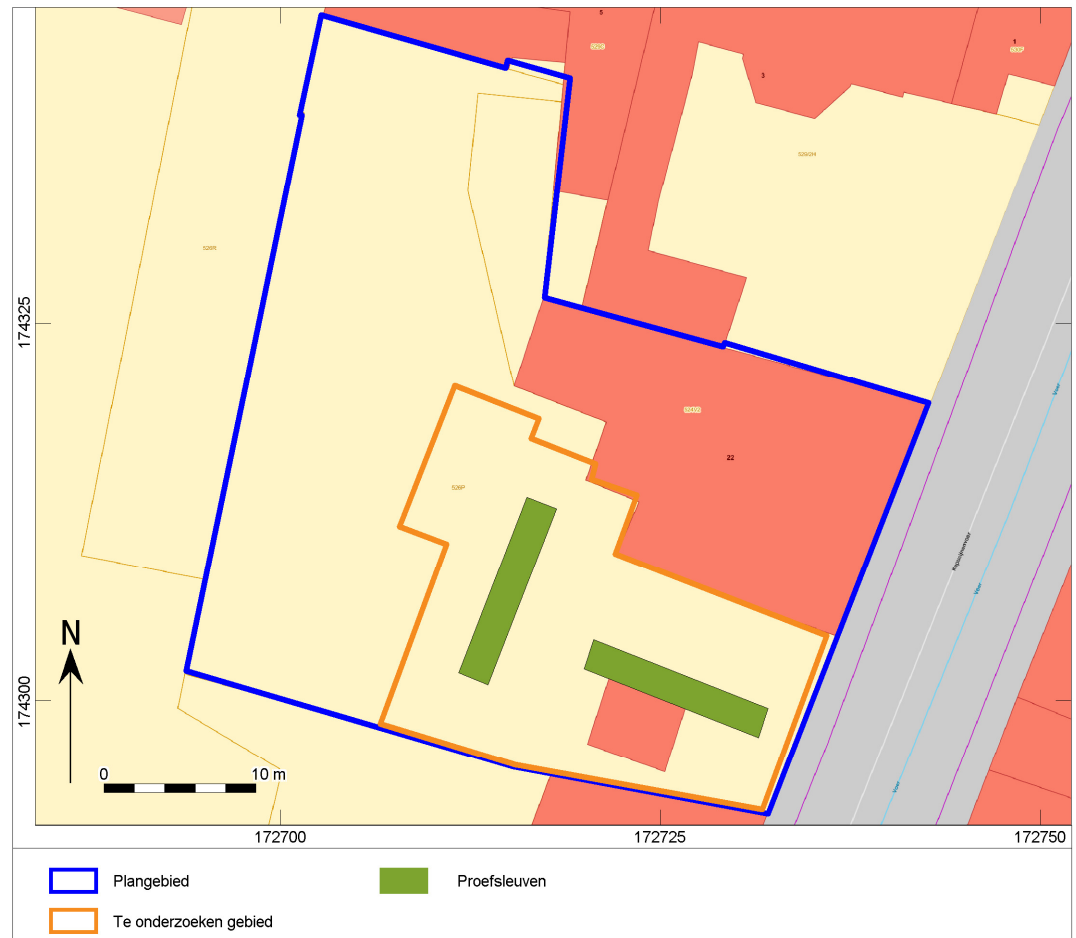
In totaal worden er 2 proefsleuven gepland. Ze hebben een afmeting van 2 x 12,5 m en beslaan een totale oppervlakte van 50 m², wat overeenkomt met ongeveer 10% van het plangebied. Verder is er nog ruimte voor ongeveer 2,5% van het plangebied om extra kijkvensters te plaatsen waar nodig.

De proefsleuven zullen worden uitgegraven tot op het eerste archeologisch leesbare niveau. De aanleg van kijkvensters is nodig om een spoor of een concentratie van sporen waarvan de interpretatie en de waardering niet onmiddellijk duidelijk is, beter te kunnen onderzoeken. Mogelijk kunnen deze ook een schijnbare afwezigheid van sporen aantonen. Kijkvensters worden, afgezien van hun ligging, afmeting en vorm, op dezelfde wijze als proefsleuven aangelegd. Indien nodig kunnen de proefsleuven uitgebreid worden om de veiligheid te garanderen.

Het proefsleuvenonderzoek zal als volgt worden uitgevoerd:

- Er zal worden gegraven met een graafmachine met gladde bak.
- Op alle locaties vindt het graven plaats op aansturing van een archeoloog.
- Bij het verdiepen worden vondsten per stratigrafische laag verzameld. Het vlak en stort wordt met een professionele metaaldetector systematisch en vlakdekkend onderzocht. De vulling uit de gecoupeerde sporen wordt ook nagezocht met de metaaldetector.
- Bij de aanleg van de vlakken wordt vondstmateriaal per stratigrafische eenheid of per spoor verzameld. Indien deze niet herkenbaar of aanwezig zijn, worden vondsten in vakken van 2 x 2 m verzameld. De verzamelstrategie kan al naar gelang de bevindingen worden aangepast.
- Indien sprake is van vondstconcentraties (crematies, concentraties scherven, vuursteen), worden deze als puntlocaties ingemeten. Metaalvondsten (uitgezonderd spijkers) worden eveneens als puntlocaties ingemeten.
- Vondsten worden zoveel mogelijk aan een spoor of laag toegewezen. Gesloten vondstcomplexen worden integraal verzameld. Stortvondsten worden indien mogelijk per sleuf verzameld en geregistreerd.
- Het te documenteren vlak wordt waar nodig geschaafd, gefotografeerd, ingekrast en direct digitaal ingemeten met een *robotic Total Station* (rTS). Met de rTS worden vlak- en maaiveldhoogtes digitaal ingemeten.

- Een representatief deel van de sporen wordt gecoupeerd voor het beantwoorden van de onderzoeksvragen.
- Alle antropogene sporen worden gefotografeerd, ingetekend (schaal 1:20) en beschreven. Het restant van de gecoupeerde sporen wordt vervolgens stratigrafische afgewerkt. Waar mogelijk worden sporen bemonsterd voor natuurwetenschappelijk onderzoek.
- Er worden gedurende het veldwerk foto's gemaakt van de algemene situatie, de vlakken, de profielen, van grondsporen in het vlak en van de coupes. Voor publicitaire doeleinden en/of eventuele communicatie-uitingen worden geregeld actie- en sfeerfoto's gemaakt.
- Fragiele en/of belangwekkende vondsten worden op de plaats van aantreffen gefotografeerd alvorens gelicht te worden.
- Profielen en coupes worden schaal 1:20 getekend. De profielen zullen bij een eenduidig profiel gedocumenteerd worden door middel van profielkolommen om de 20 meter. Indien de stratigrafische bodemopbouw complex is of sterk afwisselend is, zal een lengteprofiel worden gedocumenteerd. Op de profieltekeningen worden de TAW-hoogten gezet en tevens zal de hoogte van het opgravingsvlak aangegeven worden op de tekening. Bij grote profieltekeningen kan, na afstemming met het bevoegd gezag, een andere schaal worden gehanteerd.
- Bij het aantreffen van bijzondere archeologische resten, wordt opdrachtgever onmiddellijk gewaarschuwd. In gezamenlijk overleg tussen partijen zal vervolgens worden bepaald hoe deze zullen worden opgegraven en onderzocht, omdat dit een extra financiële implicatie kan inhouden. Indien een specialist nodig is wordt steeds conform de Code van Goede Praktijk gewerkt.
- Indien een proefsleuf niet volledig kan worden aangelegd zoals gepland als gevolg van hevige begroeiing of bebouwing, dient de proefsleuf in overleg met de bevoegde overheid te worden verplaatst of opgedeeld, waarbij de sleuf zo veel mogelijk zijn oorspronkelijke positie zal behouden.
- De grond wordt gestockeerd langs de werkputten. Daarbij wordt de bovengrond gescheiden gehouden van de andere grond. Na het documenteren en afwerken van de werkput wordt de grond terug gestort (in lagen van max. 50 cm) en aangereden.

Afb. 6. De proefsleuven gepland op het plangebied.

Het onderzoek wordt uitgevoerd conform de bepalingen in de Code van Goede praktijk, specifiek zoals verwoord in hoofdstukken 8 en 12.

5.4 Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk

Er worden geen afwijkingen voorzien ten aanzien van de Code van Goede Praktijk. Indien tijdens het veldwerk blijkt dat een afwijking noodzakelijk dan wordt dit gemotiveerd beschreven in de nota.